

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
OPĆINA BREZA
JU CENTAR ZA SOCIJALNI RAD BREZA

**Plan i program rada JU Centar za socijalni rad Breza
za 2021. godinu**

Breza, januar 2021. godine

Na osnovu člana 33. stav 3. Pravila JU Centar za socijalni rad Breza, direktor Centra na sjednici Upravnog odbora održanoj dana 09.02.2021. godine, predlaže sljedeći:

Programa rada JU Centar za socijalni rad Breza za 2021. godinu

UVOD

Živimo u vremenu u kome standardi kvaliteta imaju sve važniju ulogu u pružanju socijalnih usluga i zadovoljavanju socijalnih potreba ljudi. U vrijeme velikog napretka nauke i tehnologije perfekcija i izvrsnost postaju standardi kvaliteta i nešto čemu neminovno trebaju da teže svi pružaoci usluga kako u privatnom tako i u javnom sektoru. Od ovih savremenih trendova nisu izuzete ni organizacije i institucije socijalne zaštite odnosno Centri za socijalni rad.

Djelatnost Centra za socijalni rad Breza u 2021. godini odvijat će se u skladu sa programskim ciljevima i sadržajima socijalne politike na području koje pokriva ova ustanova u zavisnosti od cjelokupnih društvenih kretanja koja će uslovljavati proces rada i prilagođavanje novonastalim uslovima, a posebno u kontekstu pandemije COVID-19 koronavirusa. Posljedice pandemije direktno će uticati na život porodice i unutarnje blagostanje unutar porodice. Izvjesno je očekivati određene turbulencije i na polju finansija koje će biti zvanično utvrđene usvajanjem budžeta Federacije BiH, Zeničko-dobojskog kantona i osnivača - Općine Breza za 2021. godinu. U skladu sa tim kretanjima potrebno je prilagoditi optimalan nivo usluga koje će Centar pružati u narednom periodu kako bi se adekvatno zadovoljile potrebe svih kategorija stanovništva koje svoja prava ostvaruju preko Centra za socijalni rad. Također, radit će se na približavanju prava i usluga novim korisnicima koji se usljed novonastale situacije mogu tretirati kao pojedinci ili porodice u potrebi. S tim u vezi potrebno je oprezno pristupiti planiranju aktivnosti Centra u 2021. godini koje će zasigurno biti podložne izmjenama i korekcijama koje će se nadalje artikulirati kao nove potrebe stanovništva naše lokalne zajednice nastale kao direktna posljedica svega što nam je donijela 2020. godina, ali sigurno je da interesi i prava socijalnih kategorija uvijek moraju biti ispred raznih dnevno-političkih tema.

Centar za socijalni rad Breza konstantno teži za podizanjem kvalitete pružanja usluga kako iz domena socijalne zaštite tako i zaštite CŽR i zaštite porodice sa djecom kroz svoje aktivnosti i propisane nadležnosti koje će realizovati putem stručnih timova i samostalnih referenata, što će u organizacionom smislu činiti zaokruženu cjelinu za obavljanje predviđenih poslova Centra. U saradnji sa lokalnim stanovništvom, MZ-ovima kao i drugim relevantnim organima jedinice lokalne samouprave te partnerstvom sa istim, raditi na oblikovanju usluga kako bi što bolje ispunili potrebe, kako postojećih tako i potencijalno novih korisnika, posebno u vanrednim okolnostima. Paralelno sa navedenim raditi i na neophodnoj digitalizaciji procesa, posebno kada je u pitanju saradnja sa drugim organima u našoj LZ te višim nivoima vlasti, što će u konačnici rezultirati unapređenjem efikasnosti administrativnih i drugih poslova a krajnji ishod bi trebali biti zadovoljniji uposlenici i krajnji korisnici Centra za socijalni rad. Jačanje odgovornosti i transparentnosti rada svih uposlenih biti će svakako jedan od osnovnih imperativa u 2021. godini. To će zasigurno proizvesti niz pozitivnih efekata te Centar za socijalni rad dodatno učvrstiti kada je u pitanju povjerenje u rad Centra, kako korisnika tako i cjelokupne društvene zajednice.

Socijalna zaštita je organizovana djelatnost u Federaciji, Kantonu i Općini usmjerena na osiguranje socijalne sigurnosti građana i njihovih porodica u stanju socijalne potrebe. Socijalnom potrebom smatra se trajno ili privremeno stanje u kome se nalazi građanin ili porodica, prouzrokovano ratnim događajima, elementarnim nesrećama, općom ekonomskom krizom, psihofizičkim stanjem pojedinca ili drugim razlozima koji se ne mogu otkoloniti bez pomoći drugog lica, odnosno pomoći društvene zajednice.

Korisnici socijalne zaštite su:

- a) Djeca bez roditeljskog staranja
- b) Odgojno zanemarena djeca
- c) Odgojno zapuštena djeca
- d) Djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama
- e) Lica sa invaliditetom i lica ometena u fizičkom ili psihičkom razvoju
- f) Materijalno neosigurana i za rad nesposobna lica
- g) Stara lica, bez porodičnog staranja
- h) Lica sa društveno negativnim ponašanjem
- i) Lica ovisna o psihoaktivnim supstancama
- j) Lica i porodice u stanju socijalne potrebe
- k) Lica koja su žrtve porodičnog nasilja i nasilja u zajednici

Prava iz socijalne zaštite:

- novčana i druga materijalna pomoć
- osposobljavanje za život i rad
- smještaj u drugu porodicu
- smještaj u ustanove socijalne zaštite
- usluge socijalnog i drugog stručnog rada
- kućna njega i pomoć u kući
- vršenje starateljstva i nadzor
- privremeni smještaj i zbrinjavanje u sigurnoj kući

Ostala prava:

- Prava neratnih invalida
- Prava civilnih žrtava rata
- Zaštita porodice sa djecom
- Zdravstvena zaštita

Centar u obavljanju djelatnosti primjenjuje, između ostalih, sljedeće materijalne propise:

- Zakon o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom ("Sl. novine FBiH", broj 36/99; 54/04; 39/06; 14/09, 3/15 i 45/16);
- Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom ("Sl. novine ZDK", broj 13/07, 13/11, 03/15 i 2/16);
- Porodični zakon FBiH ("Sl. List FBiH", broj 35/05 i 41/05, 13 /11 i 31/14);
- Odluke o kriterijima i postupku ostvarivanja prava iz oblasti socijalne zaštite porodica sa djecom i podsticanja nataliteta i prava na novčanu i drugu materijalnu pomoć pod povoljnijim uslovima na području Općine Breza ("Službeni glasnik Općine Breza", broj: 05/17 i 07/18);
- Zakon o zaštiti ličnih podataka ("Službeni glasnik BiH" broj: 49/06 i 76/11);

- Zakon o jedinstvenom uređivanju prava na gotovinsku naknadu pojedincima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Sl. novine FBiH“ broj 9/10);
- Zakon o zaštiti od nasilja u porodici (“Sl. novine FBiH” broj 20/13.);
- Zakon o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH” broj 16/05);
- Krivični zakon FBiH (“Sl. novine FBiH” broj 36/03; 37/03; 21/04;69/04; 18/05;42/10; 42/11;59/14 i 76/14);
- Zakon o krivičnom postupku FBiH («Sl.novine FBiH», broj 35/03;37/03;56/03;78/04;28/05;55/06;27/07; 53/07; 9/09 i 12/10);
- Zakon o izvršenju krivičnih sankcija u FBiH («Sl.novine FBiH,broj 44/98, 42/99,12/09 i 42/11);
- Zakon o izvršenju sankcija u Zeničko-dobojskom kantonu («Sl novine ZE-DO kantona», broj 6/09 i 42/11);
- Zakon o slobodi pristupa informacijama („Sl. Novine FBiH“ 32/01 i 48/11);
- Zakon o matičnim knjigama ("Službene novine Federacije BiH", br. 37/12 i 80/14);
- Zakon o ličnom imenu FBiH ("Sl. novine FBiH" broj 7/12);
- Zakon o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku („Sl. novine FBiH broj 7/14);
- Zakon o prebivalištu i boravištu državljana BiH (Sl. glasnik BiH broj 32/01; 56/08 i 58/15) Zakon o javnim nabavkama („Sl. glasnik BiH“ broj 39/14);
- Zakon o ustanovama (Sl. list RBiH, br. 6/92 i 8/93);
- Zakon o hraniteljstvu u FBiH „SL. novine FBiH“ broj 19/17 od 15.3.2017.
- Uredba o primjeni odgojnih preporuka prema maloljetnicim («Sl. Novine FBiH», broj 6/09);
- Pravilnik o utvrđivanju općih kriterija za izbor odgovarajućih preduzeća, organizacija i ustanova u javnom i društvenom sektoru u kojim će se provoditi odgojna preporuka izrečena maloljetniku («Sl. Novine FBiH», broj 43/10);
- Pravilnik o otkrivanju, ocjenjivanju sposobnosti, razvrstavanju i evidenciji djece i omladine ometeneu fizičkom ili psihičkom razvoju («Sl. List SR BiH, broj 33/86);
- Pravilnik o ostvarivanju prava na socijalnu zaštitu osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u BiH („Sl. glasnik BiH“ broj:3/09);
- Zakon o zaštiti osoba s duševnim smetnjama („Sl. novine FBiH“broj: 37/01 i 40/02);
- Pravila o zaštiti žrtava i svjedoka žrtava trgovine ljudima državljana Bosne i Hercegovine („Sl. glasnik BiH“ broj 66/07);
- Zakon o upravnom postupku (“Službene novine FBiH” broj: 2/98 i 48/99) je osnovni propis kojim se uređuje postupak primjene materijalnih propisa. U obavljanju djelatnosti Centar se pridržava međunarodnih konvencija i standarda, a svoje programske ciljeve stavlja u funkciju razvojnih strategija na državnom, entitetskom, kantonalnom ili gradskom nivou.Upravljanje finansijama obavlja se u skladu sa važećim propisima i standardima iz oblasti finansija, računovodstva i knjigovodstva.

Ciljevi

Definirani u Strategiji razvoja općine Breza 2019-2027. godine u okviru Programa 2.2.1.Unapređenje zdravstva i socijalne zaštite građana Breze su:

Program 2.2.1.8. Izrada socijalne karte općine Breza. U 2021.godini krenut će se u realizaciju izrade dokumenta “Metodologija za izradu socijalne karte na području ZE-DO kantona” u saradnji sa društvom socijalnih radnika ZDK-a, Ministarstvom rada i socijalne politike i Vladom ZDK-a. Samim tim definisat će se metodologija za izradu socijalne karte općine Breza.

Program 2.2.1.9. Izgradnja Centra za socijalni rad - izrada projektno tehničke dokumentacije za izgradnju Centra za socijalni rad I FAZA.

Shodno Strategiji integriranog razvoja općine Breza 2019.-2027. godina, planirana je izgradnja novog Centra za socijalni rad, odnosno I FAZA, iznalaženje lokacije i izrada projektno tehničke dokumentacije. U toku 2021. godine radit će se na prikupljanju projektno-tehničke dokumentacije.

Krajem 2020.godine općina Breza je kandidovala projekat opremanja općinske arhive za dobijanje Grant sredstava koja su osigurale Vlada FBiH i Vlada Švicarske, putem integriranog lokalnog razvoja koji provodi UNDP BiH. JU Centar za socijalni rad je partner Općini u sklopu tog projekta u smislu nabavke računarske opreme i kancelarijskog namještaja tj.ormara za arhivu. Tim projektom bi se riješilo pitanje skladištenja, arhiviranja predmeta za koje u kancelarijama više nema prostora. Riješio bi se pitanje funkcionalnosti, estetike, dobijanje na prostoru te zaštita arhivske građe u skladu sa propisima. Ukoliko bi se realizovao ovaj projekat, sljedeći korak Centra za socijalni rad bi bio iznalaženje adekvatnog softverskog rješenja u saradnji sa firmom COMP IT u sklopu projekta baze podataka Sotac, za trajno i vjerodostojno elektronsko dokumentovanje svih poduzetih aktivnosti, od momenta kada se korisnik obrati

Centru pa do konačnog rješenja njegovog problema ili eventualnog daljeg upućivanja u druge nadležne institucije. Na ovaj način bi se prikazao ukupan obim svih poslova Centra, čak i onih "nevidljivih" koji se nigdje ne evidentiraju, a podrazumijevaju određeni utrošak radnog vremena za tu pruženu uslugu/pomoć/informaciju krajnjem korisniku. Realizacijom svega navedenog imali bi sve preduslove za adekvatan odgovor kada je u pitanju rad u prilagođenim i vanrednim uslovima i sve nove izazove koje nam je nametnula pandemija korona virusa.

OSNOVNE AKTIVNOSTI CENTRA U 2021. GODINI

Socijalna zaštita je organizovana djelatnost u Federaciji, Kantonu i općini usmjerena na osiguranje socijalne sigurnosti građana i njihovih porodica u stanju socijalne potrebe.

Socijalnom potrebom smatra se trajno ili privremeno stanje u kome se nalazi građanin ili porodica, prouzrokovano ratnim događajima, elementarnim nepogodama, općom ekonomskom krizom, psihofizičkim stanjem pojedinca ili drugih razloga koji se ne mogu otkloniti bez pomoći drugog lica, odnosno pomoći društvene zajednice.

- I. Pružanje zaštite korisnicima socijalne i porodično-pravne zaštite (maloljetnim i punoljetnim licima)**
- II. Provođenje aktivnosti na zaštiti braka i porodice**
- III. Zaštita marginaliziranih grupa**
- IV. Aktivnosti vezane za zaštitu raseljenih lica i izbjeglica**
- V. Aktivnosti u obrazovnim institucijama i aktivnosti vezane za obrazovne institucije i projektne aktivnosti u okviru Grupe za zaštitu djece od nasilja**

I. Zaštita korisnika socijalne i porodično-pravne zaštite

Kao nosilac socijalne zaštite na području općine Breza, Centar za socijalni rad će u 2021. godini:

- prioritetno voditi brigu o stanovnicima Općine koji već imaju status korisnika nekog od oblika socijalne i porodično-pravne zaštite;
- istraživati potrebe i otkrivati uzroke zbog kojih se stanovništvo nađe u stanju socijalne potrebe i obezbjeđivati im adekvatnu zaštitu i
- izvještavati Osnivača i javnost o preduzetim mjerama zaštite

A. Zaštita maloljetnih osoba

1. Zaštita djece bez roditeljskog staranja

Zaštita ove kategorije djece ostvaruje se uglavnom kroz sljedeće oblike:

- smještaj u dječiji dom,
- smještaj u hraniteljsku porodicu,
- usvojenje,
- starateljstvo.

Smještaj djece bez roditeljskog staranja u dječije domove kao institucionalni smještaj je i dalje zastupljeniji u odnosu na porodični. Ovu praksu pokušavamo promijeniti s ciljem da se u narednom periodu izvaninstitucionalna zaštita više koristi u odnosu na institucionalnu s obzirom da je ovakav smještaj humaniji i jeftiniji. Zbrinjavanje takve djece traje do potpunog rješenja smještaja ili povratka u porodicu. U toku 2021.godine planiran je obilazak djece koja su smještena u Ustanovama socijalne zaštite, kao i djece koja koriste vaninstitucionalni smještaj. Realizacija obilaska ustanova zavisiće od razvoja situacije prouzrokovane pandemijom virusa COVID-19.

Centar će u narednom periodu prioritetno raditi na otkrivanju djece koja su iz bilo kog razloga ostala bez roditeljskog staranja i obezbijediti im odgovarajući oblik zaštite, kao i djeci koja izlaze iz sistema javne brige u saradnji sa lokalnom zajednicom obezbijediti odgovarajuću podršku.

Centar će u saradnji sa nevladinim organizacijama i resornim Ministarstvom raditi na afirmaciji hraniteljstva kroz pronalaženje adekvatnih porodica za prihvatanje djece, vršiti edukaciju i obuku porodica-potencijalnih hranitelja kroz organizovanje različitih tribina, seminara, edukacija i sl. i u tom pogledu pružati im stručnu pomoć.

Rok: stalan zadatak

Nosioci aktivnosti:

-Socijalni radnici

-Pravnik

-Psiholog

2. Zaštita djece ometene u fizičkom i psihičkom razvoju

Bitno je naglasiti da su međunarodno prihvaćeni pojmovi **osobe s invaliditetom (OSI) i djeca s teškoćama u razvoju** termini koji bi trebali da se zvanično koriste. Ovi jedini ispravni termini proizilaze iz UN-ove Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom (2006.g.).

U 2021. godini Centar će pored redovnih poslova evidentiranja djece i omladine ometene u psiho-fizičkom razvoju u skladu sa trenutnim Pravilnikom o otkrivanju, ocjenjivanju sposobnosti, razvrstavanju i evidenciji djece i mladih ometenih u fizičkom ili psihičkom razvoju, u saradnji sa drugim stručnjacima i institucijama i dalje pružati stručnu, savjetodavnu, pravnu i finansijsku pomoć porodicama koje imaju djecu sa teškoćama u razvoju. Krajem 2020. godine formirana je Prvostepena stručna komisija za ocjenjivanje radne sposobnosti i razvrstavanje djece i mladih ometenih u fizičkom i psihičkom razvoju na nivou Grada Zenice, koja obuhvata i područje općine Breza, kao jedne od potpisnica ugovora, a zadatak Komisije je da vrši ocjenjivanje i razvrstavanje djece i mladih ometenih u fizičkom ili psihičkom razvoju, na osnovu čijeg nalaza Centar donosi odgovarajuće rješenje.

Djeca sa invaliditetom i djeca ometena u fizičkom i psihičkom razvoju su djeca koja su:

- Slijepa i slabovidna;
- Gluha i nagluha;
- Sa poremećajem u govoru i glasu;
- Sa tjelesnim oštećenjima i trajnim smetnjama u fizičkom razvoju;
- Sa smetnjama u psihičkom razvoju (lahkog, umjerenog, težeg i teškog stepena);
- Sa kombiniranim smetnjama (višestruko ometena u razvoju);
- Djeca sa autizmom

Aktivnosti koje će Centar poduzimati:

- održavanje redovnih kontakata i saradnje sa školama, zdravstvenim ustanovama i roditeljima u cilju blagovremenog otkrivanja djece sa poteškoćama u razvoju,
- nakon obrade i datog stručnog mišljenja od strane Stručne komisije za ocjenu sposobnosti, po potrebi upućivanje i uključivanje u škole za stručno obrazovanje i osposobljavanje,
- savjetodavni rad sa svim korisnicima koji zatraže pomoć,
- aktivno saradivati sa institucijama i udruženjima koja se bave zaštitom ove kategorije lica (Zavod "Mjedenica" Sarajevo, JU Srednja škola za stručno obrazovanje i radno osposobljavanje u Zenici, Udruženje "Humanost" Zenica, Dnevni centar Visoko, Udruženje "Dlan" , "Sumero" Sarajevo i dr.)

Kada je u pitanju zaštite djece ometene u psihičkom i fizičkom razvoju aktivnosti na koje će u 2021. godini biti stavljen akcenat u osnovnim i srednjim školama kroz rad psihologa će biti usmjerena na:

- pomoć učenicima sa teškoćama u učenju,
- savjetodavni rad i pomoć učenicima sa teškoćama u razvoju,
- savjetovanje i terapija djece koja pate od anksioznih i depresivnih simptoma
- savjetovanje roditelja u vezi sa teškoćama djeteta u prilagodbi ili učenju i eventualno upućivanje na kategorizaciju djeteta
- savjetovanje roditelja djece sa teškoćama u razvoju.

U budžetu općine Breza za 2021.godinu planirat će se sredstva u vidu jednokratne novčane pomoći za refundaciju troškova prevoza djece ometene u psiho-fizičkom razvoju sa područja općine Breza u odgojno-obrazovne ustanove sa kojima općina nema potpisan Ugovor o saradnji.

Važno je konstantno poduzimati konkretne aktivnosti koje pokazuju da se krećemo prema jasnom cilju ostvarivanja ljudskih prava osoba s invaliditetom između ostalog i zbog globalne odgovornosti prema ispunjenju Ciljeva održivog razvoja Agende 2030.

Rok: stalan zadatak

Nosioci aktivnosti:

- Direktor
- Socijalni radnici
- Psiholog
- Stručni saradnik za saradnju sa organima jedinice lokalne samouprave

3. Zaštita odgojno zanemarene i zapuštene djece

Poslovi vezani za ovu kategoriju i mjere koje će se poduzimati su:

- praćenje, evidentiranje i ispitivanje uslova života, intelektualnih i drugih sposobnosti djece sa prisutnim poremećajem u ponašanju,
- praćenje rezultata u odgojno-obrazovnom procesu,
- aktivnosti zaštite djece sa poremećajima u ponašanju, procjena maloljetnika, roditelja i porodične dinamike, te izradi i preporuka programa provođenja odgojnih mjera.
- savjetovanje i pomoć učenicima koji pokazuju probleme u ponašanju (veliki broj negativnih ocjena, neopravdanih izostanaka i/ili konflikta sa učenicima i nastavnim osobljem),
- izrada individualnih planova brige za djecu u riziku,
- savjetovanje roditelja o postupanju sa temperamentnom djecom ili djecom koja pokazuju neka rizična ponašanja,
- davanje mišljenja sudu za počiniocima krivičnih djela i prekršaja sa prijedlogom mjere,
- sudjelovanje u postupku pred sudskim tijelima kod izricanja odgojnih mjera ili kod obustave postupka,
- izvršenje odgojnih mjera koje izriču sudovi,
- dostavljanje socioanamnestičkih podataka Policijskoj stanici u postupku izricanja mjere "Policijsko upozorenje",
- dostavljanje prijedloga sudovima za obustavu odgojnih mjera,
- aktivna saradnja sa školama, policijom, sudovima i tužilaštvom.

Posebna aktivnost Centra za socijalni rad sa ovom kategorijom djece biće usmjerena na uključivanje i koordiniranje aktivnosti svih društvenih subjekata u cilju preventivnog djelovanja i poduzimanja odgovarajućih aktivnosti na smanjenju broja potencijalnih izvršilaca krivičnih djela i prekršaja kao i stvaranju uslova za primjenu odgojnih preporuka (rad u korist humanitarne organizacije). Krajem 2020.godine potpisan je Sporazum sa Općom bibliotekom "Muhamed Kantardžić" o primjeni odgojne preporuke "Uključivanje u rad bez naknade u korist humanitarne organizacije ili poslove socijalnog, lokalnog ili ekološkog sadržaja" izrečene prema maloljetniku, koja ima za cilj preusmjeriti maloljetnog učinitelja krivičnog djela od redovnog krivičnog postupka kako bi se izbjegli negativni efekti na osobnost maloljetnika i njegov razvoj, da maloljetnik sagleda posljedice svoga djela i preuzme odgovornost za ono što je učinio i uticati na maloljetnika da ponovo ne čini krivična djela. Samim Sporazumom stvoren je uslov za primjenu ove preporuke tako da u narednom periodu ukoliko dođe do izricanja ovakve preporuke prema nekom maloljetniku Centar ima adekvatan odgovor.

Rok: Stalan rad.

Nosioci aktivnosti:

-Socijalni radnici

-Psiholog

4. Zaštita djece čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama

Djeca koja žive u nepovoljnim porodičnim prilikama su djeca čiji roditelji zbog nesređenih porodičnih odnosa, materijalnih i drugih razloga nisu u mogućnosti osigurati im normalne uvjete za pravilan odgoj, te fizički i psihički razvoj.

U 2021. godini Centar će i dalje pružati zaštitu djeci čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama kroz pružanje pomoći porodici u sređivanju konfliktnih situacija u porodici, stvarati uslove u primarnoj porodici za njihov normalan rast i razvoj i kroz to im pružati različite oblike socijalne zaštite, podnositi prijave protiv roditelja koji grubo zanemaruju svoje roditeljske obaveze, vršiti nadzor nad ostvarivanjem roditeljskog staranja nad malodobnom djecom u situacijama gdje se ukaže potreba za takvim vidom zaštite djeteta i uspostaviti saradnju sa svim relevantnim institucijama u rješavanju ovog problema. Kroz aktivnosti psihologa predviđene planom i programom rada u saradnji sa školama, roditeljima i samom djecom prikupit će se potrebne informacije o porodičnim prilikama i problemima kako bi se napravila strategija preventivnog djelovanja u smislu zaštite djece koja su žrtve nesređenih porodičnih odnosa. Protokolom o saradnji između Centra za socijalni rad Breza i osnovnih i srednjih škola na području općine Breza uređen je način izvršavanja aktivnosti. Najveći dio angažmana psihologa će biti vezan za individualne savjetodavne ili terapijske susrete sa učenicima, odnosno pomaganje i osnovnoškolskoj i srednjoškolskoj djeci da prevaziđu određene teškoće sa kojima se suočavaju na privatnom, porodičnom, školskom ili socijalnom planu. Akcenat u radu psihologa će biti usmjeren na:

- savjetovanje djece i pomoć u prilagodbi nakon gubitka ili razvoda braka roditelja
- rad na prevenciji napuštanja škole od strane Romske djece.

Rok: Stalan zadatak

Nosioci aktivnosti:

- Socijalni radnici
- Psiholog

B. Zaštita punoljetnih lica

1. Zaštita civilnih invalida

U 2021. godini nastavit će se uvođenje u pravo lica sa invaliditetom u skladu sa odredbama Federalnog Zakona o socijalnoj zaštiti. Novčane naknade za osobe koje ostvare pravo na ličnu invalidninu, pravo na tuđu njegu i pomoć kao i ortopedski dodatak osigurava Federalno ministarstvo rada i socijalne politike tako što sredstva uplaćuje na tekuće račune korisnika nakon priznavanja prava i završenog postupka revizije. Licima kojima je utvrđeno tjelesno oštećenje organizma u visini od 90% i 100%, kao i pravo na tuđu pomoć i njegu a starija su od 65. godina sredstva se isplaćuju iz sredstava Kantona. Takođe će se u narednom periodu ovim licima osigurati i drugi vidovi pomoći (pravo na zdravstvenu zaštitu, jednokratna novčana pomoć, smještaj u ustanovu).

Rok: Stalan rad

Nosioci aktivnosti:

- Direktor
- Pravnik

2. Zaštita materijalno neosiguranih i za rad nesposobnih lica

Centar će u 2021. godini pružati zaštitu ovoj kategoriji stanovništva kroz uvođenje u pravo na stalnu, privremenu i jednokratnu novčanu pomoć u skladu sa Kantonalnim Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom, te Odlukom o kriterijima i postupku ostvarivanja prava iz oblasti socijalne zaštite porodica sa djecom i podsticanja nataliteta i prava na novčanu i drugu materijalnu pomoć pod povoljnijim uslovima na području Općine Breza.

Postupak za ostvarivanje prava na materijalnu pomoć provodi se prema odredbama Zakona o upravnom postupku i Zakona o socijalnoj zaštiti, a kroz provjeru i utvrđivanje uslova života podnosioca zahtjeva za stalne novčane pomoći i donošenje rješenja, donošenja rješenja o obustavi pomoći i izmjenu rješenja usljed promijenjenih okolnosti, utvrđivanje prava na isplatu jednokratnih novčanih pomoći.

Broj korisnika prava na jednokratnu pomoć varira i to je najčešći oblik pomoći. U 2021. godini broj jednokratnih pomoći iznosio je 143 (općinskih) i 104 (kantonalnih). U 2021. godini broj zahtjeva za jednokratnu novčanu pomoć uveliko će zavisiti od razvoja situacije sa pandemijom korona virusa. Također, kroz zahtjeve za novčanu pomoć može se vidjeti da se iz godine u godinu većina korisnika ponavljaju, a među njima su često i radno sposobne osobe. Ove godine očekujemo povećanje broja korisnika prava na jednokratnu novčanu pomoć obzirom da je u dosadašnjem periodu pandemije određen broj ljudi ostalo bez posla. Evidentno je da se povećanjem cenzusa kroz Odluku o povoljnijim uslovima za ostvarivanje prava na jednokratnu novčanu pomoć povećao broj korisnika penzionera za ostvarivanje prava na jednokratnu novčanu pomoć pa i onih koji su u radnom odnosu sa primanjem koje je nedovoljno za podmirivanje osnovnih životnih potreba. JU Centar za socijalni rad će u narednom periodu raditi na tome da radno sposobne osobe pokušaju zbrinuti na drugi način npr. posredovanjem pri zaposlenju, animiranju istih da traže zaposlenje ili neki privremeni rad kroz razne programe zapošljavanja i samozapošljavanja, te stručnog osposobljavanja itd.

U skladu sa Odlukom o kriterijima i postupku ostvarivanja prava iz oblasti socijalne zaštite porodica sa djecom i podsticanja nataliteta i prava na novčanu i drugu materijalnu pomoć pod povoljnijim uslovima na području Općine Breza ("Službeni glasnik Općine Breza", broj: 05/17 i 07/18) pravo na novčanu pomoć ostvaruju:

- lica u stanju socijalne potrebe prouzrokovane okolnostima iz člana 33. Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom ZDK-a,
- lica koja boluju od malignih oboljenja,
- porodilje za svako novorođeno dijete u svrhu podsticanja nataliteta,
- bračni parovi u svrhu liječenja steriliteta,
- refundacija dijela troškova prevoza djece ometene u psiho-fizičkom razvoju sa područja općine Breza u odgojno-obrazovne ustanove.

U 2021. godini se očekuje identičan broj korisnika prava na stalnu novčanu pomoć. JU Centar za socijalni rad kao i prethodne godine u saradnji sa predsjednicima mjesnih zajednica će raditi na prikupljanju informacija, otkrivanju i eventualnom uvođenju u pravo novih korisnika koji po zakonu mogu ostvariti pravo na stalnu novčanu pomoć ili neki drugi vid pomoći. Pored redovnih i Zakonom propisanih oblika pomoći koje Centar za socijalni rad pruža, radit će se na

pronalaženju i iznalaženju drugih metoda pomoći kako bi se zadovoljile potrebe marginaliziranih grupa i građana u stanju socijalne potrebe.

Rok: Stalan zadatak

Nosioci aktivnosti:

- Socijalni radnici,
- Stručni saradnik za saradnju sa organima jedinice lokalne samouprave

3. Stara lica bez porodičnog staranja

Poslovi vezani za pružanje zaštite ovoj kategoriji lica odnose se prioritarno na pružanje pomoći u ostvarivanju različitih prava:

- stalne novčane pomoći,
- naknade za invalidnost, tuđu pomoć i njegu,
- uključivanje u kuhinju "Merhamet"-a,
- stavljanje pod starateljstvo,
- utvrđivanje uslova života starih osoba i opravdanosti smještaja u ustanovu,
- utvrđivanje imovnog stanja starih osoba bez porodičnog staranja i njihove obaveze participiranja u troškovima smještaja u ustanovi,
- donošenje rješenja o smještaju,
- redovan obilazak osoba smještenih u Ustanove socijalne zaštite,
- uključivanje u razne projekte humanitarnih organizacija poput Pomozi.ba i dr.

Rok: Stalan zadatak

Nosioci aktivnosti:

- Socijalni radnici,
- pravnik

3.1. Kućna njega i pomoć u kući

Pravo na kućnu njegu i pomoć u kući ostvaruje lice potpuno nesposobno za samostalan rad i privređivanje, lice starije od 65 godina (muškarac), odnosno 60 godina (žena) i lice sa trajnim smetnjama u fizičkom i psihičkom razvoju, koje nije u stanju da se samo stara o sebi, pod uvjetima da to lice:

1. ne ostvaruje pravo na novčanu naknadu za pomoć i njegu od strane drugog lica shodno Kantonalnom i Federalnom zakonu koju regulišu ovu oblast,
2. da nema mogućnosti da mu kućnu njegu i pomoć u kući osiguraju obitelj, bračni drug i djeca,
3. da nema mogućnosti da mu se kućna njega i pomoć osigura na osnovu ugovora o doživotnom izdržavanju,
4. da prihodi po članu domaćinstva ne prelaze 40% od prosječne plate Kantona

Pravo na kućnu njegu i pomoć u kući, pod gore navedenim uvjetima, ima i lice kojem je zbog privremenih promjena u zdravstvenom stanju ili zbog tjelesnog oštećenja potrebna kućna njega i pomoć u kući zbog nemogućnosti vlastitog staranja o sebi. Kućna njega i pomoć u kući podrazumijeva: **organizovanje prehrane** (kupovina namirnica, spremanje obroka, pranje suđa i dr.), **obavljanje kućnih poslova** (pospremanje stana, donošenje ogrijeva, pranje odjeće, nabavka lijekova it.), **održavanje lične higijene** (pomoć u pravljenju i obavljanju drugih higijenskih potreba), te zadovoljavanje drugih svakodnevnih potreba.

Za 2021.godinu u sklopu finansijskog plana Centra predviđena su sredstva u iznosu od 2.000 KM za ovo pravo. Obzirom da je pandemija korona virusa uticala na sve vrste društvenih tokova pa tako i na sistem socijalne zaštite, prinuđeni smo reducirati izdvajanja za određena prava i prilagoditi se mogućnostima budžeta općine. Osim toga, nepostojanje adekvatnog Udruženja na području općine Breza koje ispunjava uslove propisane Zakonom, onemogućava realizaciju ovog prava iz oblasti socijalne zaštite. U 2021. godini će se pokušati pronaći adekvatno Udruženje koje ispunjava uslove propisane Zakonom. Ukoliko se pronađe adekvatno udruženje, sa općinskim prvostepenim organom sklopit će se ugovor kojim će biti preciziran obim usluga, visina naknade, druga prava i obaveze.

Rok: Stalan zadatak

Nosioci aktivnosti:

- Socijalni radnici,
- Pravnici
- Stručni saradnik za saradnju sa organima jedinice lokalne samouprave

4. Lica sa društveno negativnim ponašanjem

Društveno negativne pojave, alkoholizam, prosjačenje, narkomanija i sl.prisutni su i na našem području. Iako se ovim pojavama bave i druge institucije, rad na suzbijanju istih je i obaveza Centra.

Mjere koje će se poduzimati:

- pružanje pomoći porodici kod smještaja ovih lica na liječenje,
- uključivanje u kuhinju "Merhamet"-a,
- pružanje pomoći kod ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu, penziju i dr.,
- saradnja sa zdravstvenim ustanovama, Zavodom za borbu protiv ovisnosti ZE-DO kantona, policijskom upravom, sudovima, a posebna saradnja sa školama vjerskim zajednicama i nevladinim sektorom.

Rok: Stalan zadatak

Nosioci aktivnosti:

- Socijalni radnici

5. Lica ovisna o psihoaktivnim supstancama

Da bi ostvarili pravo na neki od oblika socijalne zaštite ova lica moraju biti registrovana u nadležnoj kantonalnoj ustanovi i uključena u tretman socijalne rehabilitacije, resocijalizacije i reintegracije koji se bez društvene pomoći uspješno ne može okončati.

Za ova lica predviđeno je pružanje pomoći porodici, smještaj u ustanovu socijalne zaštite, pomoć u ostvarivanju različitih prava, savjetodavni rad sa maloljetnicima koji zloupotrebljavaju alkohol, tablete i druge psihoaktivne supstance.

Akteri u provođenju mjera liječenja od ovisnosti su svi, i ovisnik ali i porodica, firma kojoj radi, Centar za socijalni rad i sudovi, Zavod za borbu protiv bolesti ovisnosti te terapijske zajednice. Aktivnost psihologa na koju će u 2021. godini biti stavljen akcenat u osnovnim i srednjim školama jeste savjetovanje i prevencija zloupotrebe alkohola i drugih psihoaktivnih supstanci.

Rok: Stalan zadatak

Nosioci aktivnosti:

- Socijalni radnici
- Psiholog

6. Aktivnosti i borba protiv svih vrsta ovisnosti

U narednom periodu radit će se na prikupljanju informacija, izradi analiza s ciljem dobivanja slike o devijantnim pojavama stanovništva općine Breza. Na osnovu dobivenih podataka o vrstama i zastupljenosti određenih ovisnosti kod naših građana definisat će se aktivnosti ka prevenciji i suzbijanju istih sa posebnim akcentom na sve prisutniji problem kockanja. Kladionice su danas jedan od najvećih društvenih problema i pošasti današnjice koje za posljedice imaju nesnošljive štete po naše stanovništvo. U nadi da će kockanjem riješiti svoje finansijske probleme veliki broj osoba, čak i djece posežu za ovim porokom. Potrebno je raditi na podizanju svijesti našeg stanovništva kroz edukacije, tribine, kroz obrazovanje mladih jer su to aktivnosti koje su najjače oružje u borbi protiv ove pošasti koja u kombinaciji sa svim izazovima koje nam je donijela pandemija COVID-19, ima znatno razorniji efekat. U 2021. godini u saradnji sa relevantnim institucijama organizovati grupna predavanja na temu ovisnost o kockanju i njene posljedice, a sve u zavisnosti od razvoja situacije sa korona virusom i daljim mjerama kriznih štabova.

Rok: Stalan zadatak

Nosioci: - Socijalni radnici

- Psiholog
- Stručni saradnik za saradnju sa organima jedinice lokalne samouprave

7. Lica koja su žrtve porodičnog nasilja i nasilja u zajednici

Žrtva porodičnog nasilja i nasilja u zajednici je lice kome je nanosena fizička, psihička ili seksualna patnja ili emocionalna šteta, kao i prijetnja takvim djelima ili propuštanja činjenja dužne pažnje, nebriga i nerješavanje osnovnih potreba, što ga ozbiljno sputava da uživa u svojim pravima i slobodama.

Nasilje predstavlja sve širi problem koji se ne može riješiti bez učešća svih aktera (škole, CSR-a, policije, zdravstva, sudstva, tužilaštva, sigurne kuće).

Centar će u narednom periodu raditi na promovisanju nenasilnih vrijednosti i podizanju svijesti kroz poboljšanje multidisciplinarnog saradnje sa nadležnim tijelima u ispitivanju faktora rizika u svrhu prevencije nasilja. Angažovanjem psihologa proširene su aktivnosti Centra vezane za problem nasilja na savjetodavni rad sa žrtvama, počiniteljima i svjedocima porodičnog nasilja, upućivanje na tretman u druge ustanove itd. S obzirom da je na sjednici Općinskog vijeća u decembru 2019. godine usvojen Lokalni akcioni plan (LAP), psiholog Centra za socijalni rad kao predstavnik Centra u *Grupi za zaštitu djece*, a u saradnji sa ostalim stručnim saradnicima iz Centra će u 2021. godini, nakon povratka sa porodičnog odsustva, raditi na aktivnostima koje su definisane LAP-om. Angažman psihologa u školama će biti usmjeren na prevenciju nasilja nad djecom i među djecom, savjetovanje i pomoć nastavnom osoblju kada primjete da se nad djetetom vrši nasilje, savjetodavni rad sa žrtvama, počiniteljima i svjedocima porodičnog nasilja, upućivanje na tretman u druge ustanove.

Od ranije potpisani *Protokol* o međusobnoj saradnji u radu na prevenciji i zaštiti žrtava nasilja u porodici sa Sigurnom kućom "Medica" iz Zenice nastavit će se i u 2021. godini. U sklopu nedavno održanog multidisciplinarnog sastanka u prostorijama udruženja "Medica" u Zenici, pored prezentacije revidiranog Protokola o saradnji u pružanju zaštite, podrške, pomoći i zbrinjavanja žrtava nasilja u porodici i zajednici u ZDK, predstavljena je prva mobilna aplikacija u Bosni i Hercegovini za praćenje prijavljivanja nasilja: *prijavinasilje.ba*.

Također, u skladu sa Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici FBiH, Zeničko-dobojski kanton će primjenom modela solidarnog sufinansiranja, preuzeti finansiranje privremenog smještaja, podrške zaštite i zbrinjavanja žrtava nasilja u porodici, u iznosu od 30%, dok će 70% finansirati budžet FBiH u skladu sa zakonskim odredbama.

Napominjemo da je svaka prijava u potpunosti anonimna i osigurava kreiranje adekvatnog odgovora na nasilje. Također važno je još jednom napomenuti da je **prijavlivanje nasilja zakonska obaveza svakog pojedinca**.

Protokolom o saradnji između Centra za socijalni rad Breza i osnovnih i srednjih škola na području općine Breza, uređen je način izvršavanja aktivnosti. Pored individualnih savjetodavnih susreta, podrške i osnaživanja učenika, u 2021. godini, odnosno u drugom polugodištu školske 2021/2022. godine, će biti održane i razne grupne edukacije, predavanja, treninzi i akcije. Također, u okviru World Vision projekta "Jačanje sistema referalnih mehanizama zaštite djece od nasilja na lokalnom nivou" pored izrade Akcionog plana zaštite djece na području lokalne zajednice, bit će

organizovana predavanja i edukacije u obrazovnim institucijama i u zajednici koje će se odnositi na zaštitu rizičnih grupa djece i mladih od nasilja.

Rok: Stalan zadatak

Nosioci aktivnosti:

- Direktor
- Socijalni radnici
- Psiholog

8. Zaštita civilnih žrtava rata

Centar vodi upravni postupak kod priznavanja prava civilnim žrtavama rata u skladu sa Federalnim i Kantonalnim Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom. Pored priznavanja prava, Centar vrši obračun i trebovanje sredstava za isplatu civilnim žrtvama rata i to 70% iz budžeta Federacije, a 30% iz Budžeta Kantona.

Takođe prati sve promjene okolnosti kod ostvarivanja i korištenja prava te po istom donosi rješenja.

Rok: Stalan zadatak.

Nosioci aktivnosti:

- Socijalni radnici

9. Ostvarivanje prava na dječiji dodatak

U toku 2021.godine vršit će se uvođenje novih korisnika u pravo na dječiji dodatak, te interna revizija dosadašnjih korisnika prava i pratiti nastale promjene tokom godine. Rast i opadanje broja korisnika zavisit će dobne starosti za korištenje prava na dječiji dodatak, visine cenzusa, redovnog školovanja. U 2020. godini usvojen je Nacrt *Zakona o podršci porodici sa djecom* u kojem je predviđeno usklađivanje iznosa dječijeg dodatka na nivou Federacije za svu djecu tj. korisnike koji ispunjavaju uvjete za ostvarivanje ovog prava u skladu sa pomenutim Zakonom. Dalja procedra oko usvajanja ovog Zakona zavisit će od razvoja situacije sa pandemijom korona virusa kao i političke volje aktuelne vlasti FBiH.

Rok: Stalan zadatak

Nosioci poslova:

- Socijalni radnici

10. Ostvarivanje prava na naknadu za vrijeme trudnoće i porođaja žene-majke koja je u radnom odnosu, kao i za žene-majke van radnog odnosa

Centar će voditi upravni postupak za priznavanje prava na naknadu na ime porodijskog bolovanja za žene-majke koje su u radnom odnosu kao i za one van radnog odnosa, u skladu sa Zakonom o upravnom postupku i Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom Zeničko-dobojskog kantona.

Broj novorođene djece u 2019.godini je iznosio **99**, dok u 2020.godini je iznosio **80** iz čega se može zaključiti da je natalitet u opadanju. Pandemija korona virusa utjecala je na razne

društvene tokove pa tako i na kretanje nataliteta i mortaliteta što je već primjetno. Treba spomenuti da je broj umrlih u blagom porastu u odnosu na 2019.godinu tj. **196 umrlih u 2020.** naspram **184 umrla u 2019.** godini. U budžetu općine Breza za 2021. godinu planirat će se sredstva u vidu jednokratne novčane pomoći za novorođene bebe u u svrhu podsticanja nataliteta na području općine Breza ali bi svakako trebalo pojačati izdvajanja u ovom pravcu kako bi se adekvatnom pronatalitetnom politikom zaustavio ovaj negativni trend kada je u pitanju omjer rođeni/umrli koji nas nažalost prati već nekoliko zadnjih godina.

Rok: Stalan zadatak

Nosioci aktivnosti:

- Pravnik,
- Stručni saradnik za saradnju sa organima jedinice lokalne samouprave.

11. Pružanje zdravstvene zaštite

Centar će i u 2021. godini, a u skladu sa odredbama Zakona o zdravstvenom osiguranju FBiH i Uputstvom Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice ZDK o načinu priznavanja prava na zdravstveno osiguranje i ostvarivanje osnovne zdravstvene zaštite određenih kategorija lica koja nisu osigurana po drugom osnovu, uvoditi u pravo osobe koje nisu osigurane ni po kom osnovu a to su:

- korisnici prava na stalnu novčanu pomoć,
- lica starija od 65 godina (muškarci), odnosno, 60 godina (žene),
- civilne žrtve rata,
- djeca od rođenja do polaska u osnovnu školu, a koja nisu zdravstveno osigurana kao članovi porodice osiguranika,
- osobe smještene u ustanove socijalne zaštite,
- nezaposlena samohrana majka-porodilja za vrijeme trudnoće, porođaja i starosti djeteta do godinu dana,
- lica sa invaliditetom i lica ometena u psihičkom ili fizičkom razvoju,
- djeca smještena u druge porodice.

Rok: Stalan zadatak

Nosioci aktivnosti:

- Socijalni radnici

II Zaštita braka i porodice

Stručni poslovi Centra vezani za zaštitu braka i porodice imaju za cilj ostvarenje obaveza zajednice da osigura zaštitu porodice, a posebno djece. Centar će u skladu sa zakonskim ovlaštenjima, djelujući kao organ starateljstva, izvršavati svoje obaveze u sljedećem:

- rad na preventivnoj zaštiti braka i porodice,
- rad na uređivanju odnosa između roditelja i djece, starateljstva, usvojenja, uređivanje imovinskih odnosa, izdržavanja,

- uspostavljanje saradnje sa općinskim sudovima, zdravstvenim ustanovama i dr.
- rad na educiranju iz oblasti nasilja u porodici i trgovine ljudima, kako bi se preventivno djelovalo na tu pojavu,
- rad na poslovima koji su dati u nadležnost Centrima, Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici,
- aktivnosti vezane za brak, razvod, odnose roditelja i djece, procjene porodičnih situacija i najboljeg interesa djeteta, posmatranje porodične sredine, procjena djetetove ugroženosti u porodici,
- rad i na ostalim poslovima i zadacima koji su u nadležnosti Centra iz ove oblasti,
- organizovanje različitih predavanja i edukacija na temu zaštite braka i porodice, uz saradnju sa NVO, radi zaustavljanja negativnog trenda.

Obzirom da se pandemija korona virusa odrazila na sve društvene tokove, a samim tim i na porodične odnose posebno kod onih pogođenih finansijskom krizom. U 2020. godini 67 sklopljenih brakova u odnosu na 2019. godinu sa 86 sklopljenih brakova na osnovu čega se može primjetiti opadanje broja sklopljenih brakova. S druge strane u 2020.godini je relativno manji broj razvoda 9 u odnosu na 2019.godinu kada je bilo 21 razvod braka. Posljedice pandemije direktno će uticati na živote porodica prvenstveno u finansijskom smislu kao i na unutarnje blagostanje unutar porodice te se stoga u narednom periodu zasigurno može očekivati porast slučajeva sa elementima bračne problematike.

Rok: Stalan zadatak

Nosioci poslova:

- Socijalni radnici
- Pravnik
- Psiholog

III Zaštita marginaliziranih grupa

U 2021. godini posebna pažnja će se usmjeriti na zaštitu marginaliziranih grupa ili grupa pod rizikom od marginalizacije, kao što su nezaposlene osobe, samohrani roditelji, djeca bez adekvatne porodične podrške, stari i bolesni, invalidne osobe, žrtve nasilja u porodici i manjinske grupe, kroz pružanje pomoći socijalno-zaštitnog karaktera.

Rok: Stalan zadatak

Nosioc aktivnosti:

- Direktor
- Socijalni radnici
- Pravnik
- Psiholog

IV Raseljena lica i izbjeglice

Centar će u 2021. godini u skladu sa Zakonom o raseljenim licima i izbjeglicama FBiH i Zeničko-dobojskog kantona obavljati slijedeće poslove:

- voditi postupak i pripremati rješenja u ostvarivanju prava na alternativni smještaj,
- izdavati uvjerenja iz evidencije raseljenih lica i prijave za povratak,
- pružati pomoć raseljenim licima u ostvarivanju prava na donaciju za obnovu stambenih objekata,
- voditi bazu podataka i izvještavati Ministarstvo o eventualno nastalim promjenama.

Rok: Stalan zadatak

Nosioci aktivnosti:

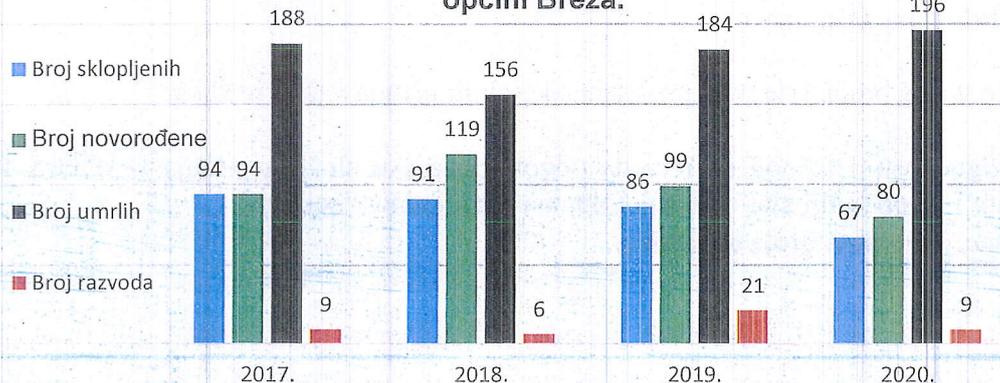
- Pravnik
- Referent protokola, arhive i administrativno-tehničkih poslova

ANALITIČKO-ISTRAŽIVAČKA DJELATNOST

U cilju sagledavanja stvarnog stanja i predlaganja konkretnih mjera za poboljšanje rada i stanja u pojedinim oblastima, najmanje jednom godišnje raditi informacije, statističke i druge izvještaje:

- Izvještaj o radu Centra,
- Informacija o položaju korisnika socijalne zaštite,
- Informacija o položaju djece i omladine bez roditeljskog staranja i djece u sukobu sa zakonom,
- Izvještavanje nadležnih ministarstava o korisnicima određenih prava putem Centra za socijalni rad uz prateće finansijske izvještaje
- Izrada godišnjih statističkih izvještaja,
- Raditi na praćenju, osmišljavanju, izradi i apliciranju projekata putem raspisanih oglasa sa ciljem poboljšanja položaja korisnika socijalne zaštite,
- rad na dodatnom unaprijeđenju saradnje sa mjesnim zajednicama,
- analiza stanja svih oblika bolesti ovisnosti građana općine Breza,
- rad na uspostavljanju brže saradnje i koordinacije između građana, centra za socijalni rad, mjesnih zajednica i lokalne samouprave, a sve s ciljem općeg poboljšanja kvaliteta života građana općine Breza.

Prikazani statistički podaci o broju sklopljenih brakova, broju novorođene djece, broju umrlih i broju razvoda po godinama u općini Breza.

U skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama u FBiH „Službene novine FBiH“, broj:32/01, te Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodi pristupa informacijama u FBiH „Službene novine FBiH“, broj:48/11, prikazan je grafikon izrađen na osnovu podataka dobivenih iz Matičnog ureda općine Breza te podataka iz evidencije Centra za socijalni rad Breza. Prikazani statistički podaci o broju sklopljenih brakova, broju novorođene djece, broju umrlih i broju razvoda po godinama u općini Breza jasno pokazuju da je stanje u najmanju ruku zabrinjavajuće i zahtjeva hitne reakcije svih nadležnih.

Rok: Stalan zadatak

Nosioci aktivnosti:

- Direktor
- Stručni saradnik za saradnju sa jedinicom lokalne samouprave
- Socijalni radnici
- Psiholog

DODATNE AKTIVNOSTI

Centar za socijalni rad će kontinuirano i u 2021. godini saradivati sa drugim organima i organizacijama na lokalnom i međunarodnom nivou, te će radi uspješnijeg obavljanja poslova iz domena socijalne i porodično pravne zaštite, a kako bi zadovoljio potrebe što većeg broja korisnika, raditi na:

- razvoju volonterskog rada, odnosno animiranju građana na pružanju uzajamne pomoći (zajedno sa NVO, općinom, sredstvima informisanja, MZ, osnovnim i srednjim školama);
- uključivanju institucija od lokalnog značaja (škole, zdravstvene ustanove, sudovi, vjerske institucije i sl.), odnosno kroz zakonsku regulativu kao i druge vidove organizovanja, te uključivanje u mrežu aktera socijalne zaštite (zajedno sa općinom, kantonom, NVO);
- u okviru implementacije reforme socijalne zaštite, davati podršku starim i iznemoglim licima, djeci bez roditeljskog staranja, invalidnim osobama, ženama žrtvama nasilja, nezaposlenim građanima u saradnji sa NVO i drugim lokalnim partnerima;
- jačati saradnju sa nevladinim organizacijama, te aplicirati projekte kod nevladinih organizacija;
- jačati saradnju sa humanitarnim organizacijama (Pomozi.ba, Human Appeal International, Merhamet, Crveni križ, Kruh Svetog Ante, Qatar Charity i dr.)
- implementacija projekata poput „Dječije nedjelje“ koji uključuju edukaciju djece i marginaliziranih grupa;
- promovisanje rada Centra i aktuelnih tema iz područja socijalne zaštite na društvenim mrežama kao i drugim sredstvima informisanja;
- saradnja sa informativnim centrom za osobe sa invaliditetom „Lotos“ Tuzla sa ciljem promovisanja aktivnosti Centra za socijalni rad Breza kroz časopis za osobe sa invaliditetom *Inicijativa*.

Angažovanje većeg broja aktera na pružanju socijalnih usluga važno je zbog:

- nemogućnosti vladinog sektora da odgovori na sva složena pitanja iz oblasti socijalne zaštite i da udovolji sve većim potrebama u socijalnom sektoru,
- stalnog povećanja broja korisnika.

Uzimajući u obzir kompleksnost pristupa socijalnih i drugih javnih usluga kao i težnju za unapređenjem kvalitete pružanja usluga građanima, Centar će u 2021. godini konkretno djelovati sa jasno postavljenim ciljevima i ključnim zadacima definisanim kroz Plan aktivnosti.

Ključni zadaci Centra u 2021. godini će biti sljedeći:

1. Osiguravanje zaštite za trenutne korisnike
2. Revizija utvrđenih prava
3. Približavanje usluga stanovništvu
4. Dijagnosticiranje i zadovoljavanje potreba lokalnog stanovništva
5. Planiranje, izvještavanje i informisanje
6. Razvoj međusektorske saradnje
7. Stručno usavršavanje i osposobljavanje radnika
8. Pобољшanje organizacije rada
9. Osiguranje neophodnih prostornih kapaciteta
10. Osiguranje pristupa i kvalitetnijih usluga prema osobama sa invaliditetom
11. Standardizacija usluga Centra
12. Ostali poslovi

Pregled ključnih zadataka, planiranih aktivnosti za izvršenje zadataka, kao i projekcija očekivanih rezultata dati su u tabelarnom pregledu „Plan aktivnosti u 2021. godini“.

Rb	Zadatak	Aktivnost	Očekivani rezultati
1.	Osiguravanje zaštite za trenutne korisnike	<ul style="list-style-type: none"> - obračun novčanih naknada i dostava spiskova bankama radi isplate - praćenje i evaluacija rada staratelja - pružanje savjetodavnih i drugih stručnih usluga - praćenje primjene utvrđenih oblika socijalne zaštite - praćenje i izvještavanje o izrečenim zaštitnim mjerama - praćenje izrečenih odgojnih mjera prema maloljetnicima 	- Osigurana zaštita svih korisnika koji su na evidenciji Centra.
2.	Revizija utvrđenih prava	<ul style="list-style-type: none"> - revizija prava na stalnu novčanu pomoć (SNP) - interna revizija prava na dodatak na djecu i drugih prava - vanredna revizija svih prava socijalne zaštite ako dođe do planirane promjene zakonodavstva na federalnom nivou, odnosno na kantonalnom nivou 	- Revizija korisnika SNP i interna revizija DD, revizija smještaja u drugu porodicu ili ustanovu socijalne zaštite kako bi se utvrdile nastale promjene

3.	<p>Približavanje usluga stanovništvu, te otkrivanje i evidentiranje potreba stanovništva kroz saradnju sa MZ i dr.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje saradnje sa (MZ; školama, NVO i dr.) planiranje i razvijanje mješovitog sistema pružanja usluga socijalne zaštite (multidisciplinarni pristup) - informisanje sa predsjednicima MZ o stanju i broju osoba koje se nalaze u stanju socijalne potrebe - terensko istraživanje i utvrđivanje činjeničnog stanja - formiranje baze podataka o potrebama stanovništva - redovna distribucija tačnih informacija o potrebama stanovništva - Osiguranje sredstava za organizaciju edukativnih predavanja na teme iz oblasti socijalne zaštite 	<ul style="list-style-type: none"> - Nastavljen proces približavanja usluga stanovništvu općine i povećanje kvaliteta pružanja usluga. - Povećan broj partnera u izvršavanju ovih zadataka. - Utvrđen broj korisnika usluga Centra kao rezultat ovih aktivnosti - Otkrivene i evidentirane potrebe lokalnog stanovništva - <u>Bolja i efikasnija informisanost o pravima uslugama iz oblasti socijalne zaštite</u>
4.	<p>Dijagnosticiranje i zadovoljavanje potreba lokalnog stanovništva</p>	<ul style="list-style-type: none"> - utvrđivanje prava iz socijalne, porodične i dječije zaštite; - zbrinjavanje djece bez roditeljskog staranja i odraslih lica bez porodične zaštite - prihvatanje i zbrinjavanje djece zatečene u skitnji, prosjačenju i vršenju drugih asocijalnih pojava - davanje stručnih mišljenja za sudove ili tužilaštva o maloljetnicima u sukobu s zakonom - davanje stručnih mišljenja za sudove ili tužilaštva o osuđenim licima u smislu primjene Zakona o izvršenju krivičnih sankcija - otkrivanje, evidentiranje, ocjenjivanje i razvrstavanje djece ometene u psiho-fizičkom razvoju - zaštita materijalno neosiguranih lica - pružanje zaštite osobama s 	<ul style="list-style-type: none"> - Osigurana potrebna zaštita, podrška ili pomoć za sva novootkrivena lica ili lica koja su zatražila pomoć Centra u skladu sa zakonom. - Otvaranje novih upravnih postupaka za utvrđivanjem prava iz socijalne, porodične ili dječije zaštite. Pružanje usluga socijalnog i drugog stručnog rada.

		<p>invaliditetom</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaštita starih lica bez porodičnog staranja - zaštita ostalih lica u stanju socijalne potrebe - evidentiranje, prijavljivanje, praćenje i izvještavanje o nasilju u porodici - pružanje zdravstvene zaštite licima koja nisu zdravstveno osigurana po drugom osnovu - pružanje usluga socijalnog i drugog stručnog rada - u saradnji sa Pomozi.ba obezbjediti obrok jednom dnevno koji će se distribuirati na adrese (bolesnim, iznemoglim starijim osobama koji nemaju srodnika da se brinu o njima), te po potrebi obezbjediti druge oblike pomoći (hum.donacije, itd) 	<ul style="list-style-type: none"> - Izabrana NVO sa kojom će naša Ustanova sarađivati u pogledu zbrinjavanja naših soc.ugroženih građana putem raznih vidova pomoći (donacija, uključivanje u projekat "obrok za sve" i dr.)
5.	Osiguranje pristupa i kvalitetnijih usluga prema osobama sa invaliditetom	<ul style="list-style-type: none"> - Realizacija inicijative za prilagođavanje prilaza Centra za socijalni rad osobama sa invaliditetom, - Obezbjediti kancelariju u prizemlju zgrade radi pružanja dežurnih informacija i usluga pomenutoj kategoriji stanovništva - Insistiranju na uklanjanju arhitektonskih barijera na javnim površinama i objektima, kao i saobraćajnim komunikacijama, - Pokušati probuditi svijest građana a posebno nadležnih u rješavanju ovih problema kroz organizaciju edukacije na općinskom nivou u pogledu pristupa bez prepreka, kako bi se isti upoznali sa potrebama i problemima osoba s invaliditetom. 	<ul style="list-style-type: none"> - Uklonjene građevinske barijere, osiguran pristup osobama sa invaliditetom - Osigurano bolje i efikasnije pružanje usluga, ispoštovani standardi, eliminisanje svakog oblika diskriminacije prema invalidnim osobama.
6.	Poboljšanje kadrovske strukture, obezbjeđenje prostornih	<ul style="list-style-type: none"> - osiguranje uslova za normalan zaposlenika u skladu sa standardima utvrđenim Pravilnikom o standardima za osnivanje i pružanje usluga ustanova socijalne zaštite te u skladu sa realnim mogućnostima i potrebama naše LZ 	<ul style="list-style-type: none"> - Poboljšana i revidirana kadrovska struktura za kvalitetno i blagovremeno izvršavanje poslova

PROGRAM RADA JU CENTAR ZA SOCIJALNI RAD BREZA ZA 2021. GODINU

	<i>kapaciteta</i>	<ul style="list-style-type: none"> - osiguranje formalno-pravnih , materijalnih i finansijskih uslova za provedbu planiranih aktivnosti ustanove - po potrebi angažovanje volontera, pripravnika ili drugih lica po ugovoru o djelu - tražiti dodatne prostorije da bi se zadovoljili prostorni kapaciteti i osiguralo adekvatno pružanje usluga u skladu sa Planom i program rada 	<ul style="list-style-type: none"> - Osigurana veća posvećenost zaposlenika za odgovorno izvršavanje povjerenih zadataka - Zadovoljniji krajnji korisnici usluga
7.	Poboljšanje organizacije rada	<ul style="list-style-type: none"> - donošenje novih ili usklađivanje postojećih akata Centra sa svim izmjenama Zakona i propisa - Adekvatna raspodjela poslova po referatima ili mjesnim zajednicama radi kvalitetnijeg i bržeg odgovora na poslovne zadatke 	<ul style="list-style-type: none"> - Zakonitost i transparentnost u radu, - Poboljšana organizacija i efekti rada - Vođenje slučaja
8.	Razvoj međusektorske saradnje	<ul style="list-style-type: none"> - Protokol o saradnji sa osnovnim i srednjim školama zaključen sa: Općina Breza, OŠ "Safvet-beg Bašagić", OŠ "Enver Čolaković", MSS "Mehmedalija Mak Dizdar", Gimnazija "Muhsin Rizvić" - Protokol o saradnji u pružanju usluga i ostvarivanju zakonskih prava za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zaključili su JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama ZE-DO kantona i JU Centar za socijalni rad Breza, - Sporazum o provođenju odgojne mjere-uključivanje u rad, bez naknade u korist humanitarne organizacije ili poslove socijalnog, lokalnog ili ekološkog sadržaja zaključili su JU Centar za socijalni rad Breza i JU opća biblioteka "Muhamed Kantardžić" Breza - Rješenje o imenovanju Prvostepene stručne komisije za ocjenjivanje sposobnosti i razvrstavanju djece i mladih ometenih u fizičkom ili psihičkom razvoju, potpisnici: Grad 	<ul style="list-style-type: none"> - unaprijeđena postojeća suradnja i razvijena nova partnerstva - nova prava i usluge za krajnje korisnike - dodatni oblici porodično-pravne zaštite - preventivno djelovanje kao preduslov pravovremenih reakcija na nove probleme i izazove - širenje mreže partnerskih organizacija i ustanova po modelu i principima "pozitivne prakse" - primjer kvalitetnog međusektorskog djelovanja za druge LZ u ZDK pa i šire

		<p>Zenica, Grad Visoko, Općina Breza, Općina Vareš, Općina Olovo,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rješenje o imenovanju koordinacionog tijela za praćenje stanja nasilja u porodici i pružanja pomoći žrtvama nasilja na području općine Breza imenuju se: Centar za socijalni rad Breza, Policijska stanica Breza, JU Dom zdravlja Breza, osnovne škole sa područja Općine Breza i predstavnik Roma Breza - Protokol o međusobnoj saradnji u radu na prevenciji i zaštiti žrtava nasilja u porodici sa Sigurnom kućom "Medica" 	
9.	Planiranje, izvještavanje i informisanje	<ul style="list-style-type: none"> - izrada Plana i programa rada, plana aktivnosti i finansijskog plana za 2021. godinu, - izrada izvještaja o radu i finansijskog izvještaja Centra za 2020. godinu - odgovori na vijećnička pitanja i pitanja građana i institucija - Praćenje trendova devijantnih pojava kod stanovništva s ciljem izrade strategije ka njihovom suzbijanju - informisanje putem medija i društvenih mreža uz obavezno poštivanje osnovnih principa socijalnog rada 	<ul style="list-style-type: none"> - Blagovremeno izvršena obaveza planiranja i izvještavanja o aktivnostima i potrošnji finansijskih sredstava Centra u tekućoj godini, te javnost informisana o svim aktuelnostima u Centru u toku godine. - Formirana baza podataka
10.	Stručno usavršavanje i osposobljavanje radnika	<ul style="list-style-type: none"> - upućivanje i prisustvovanje radnika Centra na stručnim skupovima: seminari, radionice, konferencije i sl. 	<ul style="list-style-type: none"> - Stručni potencijali radnika dodatno razvijeni za efikasnije izvršavanje zadataka i kreativniji pristup u izvršenju posla
11.	Standardizacija usluga Centra	<ul style="list-style-type: none"> -jačanje kapaciteta institucija braka i porodice, -unapređenje rada u segmentima roditeljskog staranja i starateljstva, -pružanje pomoći starim licima bez porodičnog staranja, - obuka i saradnja sa hraniteljskim porodicama 	<ul style="list-style-type: none"> -Poboljšani rezultati u zaštiti braka i porodice i preveniranju drugih pojava, naročito rizika odvajanja djece od porodice
12.	Ostali poslovi	<ul style="list-style-type: none"> -izvršenje vanrednih, neplaniranih poslova -promocija aktivizma kao oblika društvenog djelovanja 	<ul style="list-style-type: none"> U granicama nadležnosti, ljudskih potencijala i ostalih resursa izvršeni dodatni neplanirani poslovi.

PROJEKTI

JU Centar za socijalni rad Breza u svom planu i programu za 2019.godinu realizovao je projekat pod nazivom "**Korpa solidarnosti**" u saradnji sa TC Robot i Supermarketom Kovo Breza. Naime, korpa solidarnosti je postavljena u pomenutim objektima gdje će građani kupiti nešto od namirnica te iste odlagati u pomenute korpe koje će se na kraju distribuirati do krajnjih korisnika putem Centra za socijalni rad. Obzirom da se ovaj projekat pokazao kao koristan i efikasan u smislu brze pomoći socijalno ugroženom stanovništvu kroz donaciju prehrambenih proizvoda, u 2021.godini će se nastaviti provoditi te u planu je proširenje ove usluge kroz instalaciju Korpe solidarnosti u još jednom tržnom centru u Brezi. U toku 2020.godine Centar za socijalni rad je uspostavio saradnju sa humanitarnom organizacijom **Qatar Charity** kroz projekte donacije prehrambenih paketa i štepanih deka za korisnike Centra za socijalni rad Breza. Pored navedenih donacija tom prilikom dogovorena je i saradnja kroz projekat pod nazivom "**Nabavka ogrijeva za korisnike stalne novčane pomoći**". Početkom 2021.godine taj projekat je uspješno realizovan distribucijom ogrijeva (*5m svakome korisniku*) na 37 adresa korisnika stalne novčane pomoći. Zahvaljujući dosadašnjoj uspješnoj saradnji Centar za socijalni rad i u 2021.godini kroz svoj plan i program planira nastavak saradnje sa ovom organizacijom kroz buduće humanitarne projekte.

Također nastavlja se i sa projektom prikupljanja odjeće i obuće za osobe u stanju socijalne potrebe koji je dosada premašio naša očekivanja po pitanju samog odziva građana. Iz tog razloga kao i zbog pandemije koronavirusa u 2021.godini primorani smo reducirati odlaganje odjeće i obuće od strane građana zbog manjka prostora za odlaganje kao i zbog zdravstvenih i sigurnosnih razloga. Obustavljena je dostava odjeće ustanovama socijalne zaštite koje zbrinjavaju naše korisnike prvenstveno zbog zdravstvenih rizika uzrokovanih pandemijom COVID-19.

Centar za socijalni rad zadnjih nekoliko godina ima jako dobru suradnju sa humanitarnom organizacijom **Human Appeal International** u pogledu pomaganja osobama u stanju socijalne potrebe kroz razne humanitarne projekte i donacije. Projekti poput donacije ovaca, plastenika za uzgoj voća i povrća, donacije pčelinjih košnica, koji za cilj imaju da se socijalno ugroženim osobama na području općine Breza pružaju mogućnost korisnicima da svojim radom stiču prihode za izdržavanje svojih porodica. U 2021.godini će se kroz plan i program rada planirati njihova realizacija a sve u zavisnosti od plana podrške humanitarne organizacije Human Appeal International.

Projekat "**Poboljšanje uvjeta stanovanja socijalnog ugroženog ruralnog stanovništva**" koji provodi organizacija **Alterural** pod pokroviteljstvom fondacije Abbe Pierre iz Pariza je jedna nova pozitivna priča koja se na području općine Breza pokrenula u 2019.godini na koju se ponosimo i zadovoljstvo nam je što možemo biti djelom iste. Naime Centar za socijalni rad je u 2020.godini kandidirao 12 porodica slabog imovnog stanja za poboljšanje uslova stanovanja kroz izgradnju kupatila, promjenu stolarije, opremanje neuslovne prostorije itd. od kojih je svih 12-ero zadovoljilo kriterije za izvođenje predviđenih radova čiji je završetak okončan krajem decembra 2020.godine. U skladu sa dinamikom rada i predviđenim planovima organizacije Alterural za provođenje ovog projekta za 2021.godinu, Centar za socijalni rad će i dalje biti aktivan sudionik sa nastojanjem da kroz kandidovanje što više porodica slabijeg imovnog stanja sa područja općine Breza pomogne istim realizacijom ovog projekta. Također u saradnji sa ovom organizacijom planira se projekat pomoći našim najugroženijem korisnicima u smislu novčane

pomoći i to dva puta godišnje za troškove liječenja, kupovine namirnica ili nekih kućanskih aparata koji su neophodni, plaćanja režije-dugovanja, nabavke sjemenskog materijala itd.

Pitanja socijalnog uključivanja i smanjenja siromaštva postaju sve obaveznija komponenta politike integracije u EU. Kao jedan od odgovora na ovo stanje izrađena je Strategija socijalnog uključivanja koja predstavlja razradu strateškog cilja *Socijalno uključivanje iz Strategije razvoja BiH*. Strategija je usvojena samo u Federaciji BiH, i Brčko Distriktu. Jedna od mjera Strategije socijalnog uključivanja je razvijanje sistema podrške socijalnom preduzetništvu. Stoga će Centar za socijalni rad Breza u narednom periodu voditi aktivnosti ka iznalaženju mogućnosti pokretanja jedne vrste socijalnog preduzeća u okviru svojih resursa i posjedovnih kapaciteta koje će za cilj imati eventualno zaposlenje socijalno ugroženih osoba te rješavanje problema socijalne isključenosti sa jedne strane, a sa druge strane ponuditi rješenje na jedan od aktuelnih problema naše lokalne zajednice (npr problem nezbrinutih pasa). Realizacija svega navedenog zavisit će od eventualne finansijske podrške viših nivoa vlasti kao i podrške NVO.

U cilju ostvarivanja veće socijalne integracije svih onih koji su pogođeni fenomenom invalidnosti trebalo bi da zajednica bude odgovorna za njihov posao, kao i samostalan ili porodičan život, odnosno za pristup svim društvenim sferama. Uključivanje osoba s invaliditetom u njihovu lokalnu zajednicu u najvećoj mjeri određuje sama životna sredina koju karakterišu brojne arhitektonske i informacijsko-komunikacijske barijere. S tim u vezi, Centar za socijalni rad će u narednom periodu svoje aktivnosti usmjeriti ka zagovaranju unapređenja pristupačnosti okruženja za osobe s invaliditetom kroz uklanjanje arhitektonskih i informacijsko-komunikacijskih barijera, kao ključni aspekt za njihovo potpuno uključivanje i integraciju u društvenu zajednicu. Neke od tih aktivnosti biti će usmjerene na zagovaranje kod nadležnih institucija i drugih odgovornih i to kroz:

- *Insistiranju na uklanjanju arhitektonskih barijera na javnim površinama i objektima, kao i saobraćajnim komunikacijama,*
- *Zagovaranje sistematske adaptacije već izgrađenih stambenih i javnih objekata koji nisu izgrađeni u skladu sa standardima pristupačnosti osobama s invaliditetom,*
- *Nastojati da svi novoizgrađeni objekti zadovolje standarde pristupačnosti osobama s invaliditetom,*
- *Insistiranje kod nadležnih u ovoj oblasti da se omogući pristup i tehnička prilagodbe prostora odgojno-obrazovnih ustanova te pomagala za djecu s tjelesnim i čulnim invaliditetom, kako bi se otklonile građevinsko-arhitektonske barijere,*
- *Pokušati probuditi svijest građana a posebno nadležnih u rješavanju ovih problema kroz organizaciju edukacije na općinskom nivou u pogledu pristupa bez prepreka, kako bi se nadležni bolje upoznali sa realnim potrebama osoba s invaliditetom.*

Od 2020. godine JU Centar za socijalni rad Breza postaje korisnik, a ujedno i obveznik unosa podataka u Jedinostveni registar korisnika gotovinskih naknada na koje se ne uplaćuju doprinosi tako da će se unos podataka nastaviti kontinuirano i u 2021. godini. Uspostava Jedinostvenog registra omogućit će zaposlenicima institucija koje će biti uvezane u Registar, i koje rade sa građanima i obrađuju predmete, odnosno vode upravne postupke, bržu i

efikasniju obradu podataka i spriječavanje zloupotreba, velike uštede u budžetima na svim nivoima vlasti, preciznije i pravednije planiranje socijalnih politika u Federaciji BiH od strane donosioca odluka, te polaznu osnovu za kreiranje socijalne karte pojedinaca koji koriste budžetska sredstva u Federaciji BiH.

Jedinstveni registar omogućit će centralizaciju svih informacija vezanih za isplate gotovinskih naknada pojedincima (fizičkim osobama) na koje se ne uplaćuju doprinosi, a koje se isplaćuju na teret budžeta Federacije BiH, kantona, gradova, općina, vanbudžetskih fondova, javnih institucija i ustanova.

RESURSI

1. Kadrovi i prostor

U Centru za socijalni rad trenutno je zaposleno 9 radnika i direktor. Centar trenutno raspolaže dovoljnim brojem stručnog i administrativnog osoblja za normalno obavljanje svih poslovnih procesa i zadataka koje su u nadležnosti Centra ipak postoje određeni problemi prvenstveno zbog korištenja bolovanja pojedinih uposlenika. To se posebno jasno oslikava kada su u pitanju poslovi kurira, koji zbog naprijed navedenog razloga rezultiraju znatno uvećanim troškovima PTT usluga. Također, Centar od 2017. godine nema sistematizovano radno mjesto higijeničar-čistačica a postoji realna potreba za ovom vrstom usluge, posebno u kontekstu pandemije i pojačanih higijensko-dezinfekcijskih mjera.

Svi zaposlenici Centra za socijalni rad obavezni su svoj rad obavljati u skladu sa zadacima, principima i metodama socijalnog rada i etikom svoje struke, uz poštivanje privatnosti korisnika usluga, njegovog dostojanstva i nepovredivosti njegovog ličnog i porodičnog života.

Pravilnikom o standardima za rad i pružanje usluga u ustanovama socijalne zaštite u Federaciji BiH (objavljen u Službenim novinama FBiH br. 15/2013 od 02.02.2013.) propisani su zajednički minimalni standardi za rad i pružanje usluga, kao i drugi posebni minimalni standardi za obavljanje djelatnosti, odnosno poslova socijalne zaštite u Federaciji BiH.

U skladu sa najavljenim dešavanjima u općinskom organu uprave u smislu saniranja budžetskog deficita i drugih ušteda, a cijeneći činjenicu da je općina Breza osnivač Centra za socijalni rad, aktivno ćemo učestvovati u izradi najpovoljnijeg rješenja koje će biti prihvatljivo za sve zaposlenike kao i za organ uprave a time i Centar.

Budući da JU Centar za socijalni rad Breza, sa raspoloživim prostorom od 100,46 m² (podijeljen na 6 kancelarija, hodnik, WC i kafe-kuhinju) koji trenutno koristi 10 uposlenika ne zadovoljava zajedničke minimalne standarde postavljene ovim Pravilnikom, u narednom periodu će se morati intenzivirati aktivnosti, u saradnji sa Osnivačem - Općinskim vijećem općine Breza i Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike, u smjeru obezbjeđenja propisanih uslova. Poslovni prostor Centra, koji se nalazi na spratu zgrade bez dizala ne omogućava starim i teško pokretnim korisnicima fizičku dostupnost. Rad s korisnicima odvija se u neprimjereno malim kancelarijama u kojima, uglavnom rade po dva i više stručnih radnika, čime se kontinuirano narušavaju načela tajnosti podataka i poštivanja privatnosti korisnika. Stoga je, u okviru zajedničkih mogućnosti Centra i organa uprave, potrebno pokušati pronaći trajno rješenje za prikladan poslovni prostor, odnosno izgradnju novih prostorija za Centar.

U 2021.godini u prioritet će se uzet iznalaženje privremenog rješenja po pitanju prostornog kapaciteta i prilagođavanja prilaza za osobe sa invaliditetom. Međutim, prilagođavanje prilaza nije funkcionalno i nema svrhe ukoliko se ne obezbjedi dodatna

kancelarija u prizemlju zgrade gdje bi se vršio prijem i pružale informacije osobama sa invaliditetom i ostalim navedenim kategorijama. Ovim putem bi se privremeno riješilo i pitanje nedostatka adekvatnih prostorija za rad stručnih radnika koje su potrebne da bi se zadovoljili uslovi propisani Pravilnikom o standardima za rad i pružanje usluga u ustanovama socijalne zaštite. Ranije smo uputili zahtjev prema općinskom organu uprave za dodjelu kancelarije u prizemlju zgrade, te se iskreno nadamo da će novi menadžment općine Breza u 2021. godini ovaj zahtjev ocijeniti kao osnovan i pozitivno odgovoriti na isti.

Shodno Strategiji integriranog razvoja općine Breza 2019.-2027. godina, planirana je izgradnja novog Centra za socijalni rad, odnosno I FAZA, iznalaženje lokacije i izrada projektne tehničke dokumentacije. U toku 2021. godine radit će se na prikupljanju projektne-tehničke dokumentacije.

2. Edukacija

Jedna od ključnih pretpostavki uspješnog rada sa korisnicima je stručno i profesionalno pružanje usluga. Zbog toga je jačanje profesionalne kompetentnosti zaposlenih stalna obaveza Centra koja će u 2021. godini biti realizovana u skladu sa finansijskim mogućnostima te shodno stanju koje je prouzrokovala pandemija virusa Covid-19. Shodno tome edukacije će se u većoj mjeri održavati putem online konferencija a sve u cilju očuvanja zdravlja naših uposlenih a i drugih učesnika. Neophodno je obezbijediti edukaciju osoblja kroz učešće u radu stručnih skupova koji su relevantni za unapređenje znanja iz oblasti socijalne i porodično pravne zaštite uz primjenu kvalitetnih metoda stručnog rada. Edukacije će se odvijati putem seminara, savjetovanja, simpozija, okruglih stolova, te nabavkom stručne literature i na druge načine. Svi uposleni, posebno stručni radnici, imat će obavezu da prisustvuju svim navedenim i drugim oblicima edukacije i da se na taj način usavrše, kako bi bili što bolje spremni za kvalitetno obavljanje svih poslovnih zadataka. Također, planirano je da se u narednom periodu neko od stručnih saradnika kroz dostupne besplatne edukacije obuči i educira za pisanje i vođenje projekata kako bi mogli realizovati planirane aktivnosti.

U 2021. godini Centar će i dalje unapređivati suradnju sa drugim centrima, ustanovama i institucijama te sa nevladinim organizacijama na području Federacije BiH a posebno sa Društvom socijalnih radnika ZDK kao referentnim strukovnim udruženjem.

3. Materijalno tehnička opremljenost Ustanove

Bitni faktori organizacije rada i razvoja predstavljaju osnovni uslovi rada. Centar za socijalni rad Breza je ustanova socijalne zaštite koja ima funkciju pružanja usluga korisnicima i kao takva treba da posjeduje posebne uslove koje mora ispunjavati. Posjedovanje i korištenje adekvatnih i savremenih softvera, baza podataka, omogućava brzu i adekvatnu razmjenu informacija, bolje planiranje koje dovodi do kvalitetnije usluge, sprječavanja zloupotrebe prava, ali i neophodne intersektoralne saradnje, razmjene podataka i informacija, kako na lokalnom tako i širem društvenom nivou.

Može se konstatovati da trenutno stanje u našoj Ustanovi predstavlja minimum materijalno-tehničkih uslova za rad uposlenika u svakodnevnom profesionalnom radu i da je situacija sa opremom nešto bolja o odnosu na raniji period ali je daleko od idealne. Trenutna oprema i materijalno-tehnička sredstva sa kojima raspolaže naša ustanova (računarska oprema, kancelarijska, telefoni, faks uređaji i sl) mogu se smatrati nedovoljnim za kompleksne i obimne

poslove koji su dati u nadležnost Centrima za socijalni rad. Ovakva situacija predstavlja značajne poteškoće u obavljanju svakodnevnih a posebno stručnih aktivnosti i poslova. U našoj ustanovi primjetna je potreba za informatičkom opremom i adekvatnim softverima, licenciranim programima i antivirusima što bi pružilo kvalitet u radu i zadovoljavanju osnovnih principa u radu (*hitnosti, ekonomičnosti itd*).

Naša ustanova posjeduje **bazu podataka**, ali njena usklađenost, ažurnost i razmjena podataka još uvijek nije na neophodnom nivou. Sigurnost osoblja i objekta uglavnom se oslanja na intervencije policije po pozivu. Rizik u izvršavanju svakodnevnih poslova i zadataka je veoma izražen zbog različite strukture klijenata zbog čega često dolazi do prisustva stresa i „burn-out“ efekta kod zaposlenika. Neophodno je uvesti redovan sistem supervizije koja bi trebala da bude centralizovana na kantonalnom nivou obzirom da se i drugi centri suočavaju sa istom problematikom.

Što se tiče materijalno-tehničkih sredstava još uvijek postoji potreba za nabavkom određene opreme poput: par novih računara, programskih i antivirusnih licenci, kancelarijskog namještaja, projektora kako bi osigurali potrebnu reprezentnost u radu, ugodniji ambijent za rad i efikasniju edukaciju samih uposlenih ali i pružanje edukacije građanima odnosno korisnicima Centra. Opremljenost i nabavka materijalno-tehničkih sredstava vrši se uglavnom iz sredstava predviđenih budžetom Osnivača, dijelom nadležnog Ministarstva, donacijama, te ne postoji strukturisan plan potreba i način njihovog obezbjeđenja. U narednom periodu mi će mo kroz projekte i inicijative tražiti od Osnivača, nadležnog Ministarstva, putem aplikacija na projekte te kroz donacije pokušati obezbjediti sredstva za rješavanje problema tehničke prirode poslovanja, te iznalaženja prostornog kapaciteta da bi se zadovoljio minimum opremljenosti i uslova rada propisanih Pravilnikom o minimumu standarda za rad u ustanovama socijalne zaštite. Za 2021.godinu urađen je projekat i poslata aplikacija prema UNDP-u od strane općine u kojem smo mi kao Ustanova partneri, a koji podrazumijeva nabavku nove računarske opreme i arhivskog namještaja. Ukoliko dođe do realizacije ovog projekta problem sa računarskom opremom kao i problem sa arhivskom građom koje je nagomilana u kancelarijama bi bio riješen na jedan duži period. Također, znatno bi se poboljšala efikasnost i jednostavnost u radu Centra, kao i riješen Zakonski i prostorni problem sa skladištenjem arhivskog materijala.

4. Finansiranje

Sredstva za finansiranje socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom osiguravaju se iz:

- a) budžeta kantona,
- b) budžeta općine,
- c) ulaganja osnivača,
- d) privrednih i uslužnih djelatnosti ustanova
- e) ličnog učešća korisnika,
- f) legata, poklona i zavještanja,
- g) drugih izvora.

Centar za socijalni rad se finansira iz Budžeta Općine, kao osnivača (plate zaposlenika, materijalni troškovi).

Iz Općinskog Budžeta finansirat će se stalne novčane pomoći u obimu 40%, jednokratne novčane pomoći, a iz Kantonalnog Budžeta finansirat će se stalne novčane pomoći u obimu 60%

potrebnih sredstava, novčana naknada za pomoć i njegu od strane drugog lica, osposobljavanje za život i rad, smještaj u drugu porodicu, smještaj u ustanove socijalne zaštite, prava civilnih žrtava rata u obimu utvrđenom Federalnim zakonom, dodatak na djecu, porodilje u i van radnog odnosa, školarine i stipendije đacima i studentima, zdravstvena zaštita korisnika socijalne zaštite, a iz Federalnog Budžeta osnovna prava civilnih invalida i civilne žrtve rata u obimu 70%. Finansiranje Centra vršit će se u skladu sa Finansijskim planom za 2021. godinu koji ostaje da se naknadno usaglasa sa Budžetom općine Breza za 2021.godinu nakon donošenja istog.

Zaključak

Kvalitet u socijalnom radu treba da postane važan i obavezujući faktor. Paradigma socijalnog rada se zasniva na humanosti i potrebi za pružanje socijalne pomoći pojedincu, grupama i zajednici u cjelini. S tim u vezi, veoma je značajno da filozofija socijalnog rada počinje od kvalitete pružene usluge i zadovoljnog korisnika ili klijenta. Samo u takvim uslovima socijalni rad kao naučna i stručna djelatnost može da ispuni svoju ulogu i zauzme odgovarajuće mjesto u društvu.

Pružanje usluga savjetodavnog i stručnog rada, te ostvarivanje ciljeva nematerijalne prirode odvijat će se po planu i programu predviđenim aktivnostima, dok pružanje usluga finansijske pomoći kao i prethodne godine ovisit će o subjektima koji obezbjeđuju sredstva za pojedine oblike pomoći iz oblasti socijalne zaštite (općina Breza, Ministarstvo rada i socijalne politke ZE-DO kantona i Federalno ministarstvo rada i socijalne politke).

U sklopu ovog plana i programa Centar će konstantno unapređivati saradnju sa Općinskim organom uprave, mjesnim zajednicama/podružnicama, drugim javnim ustanovama i institucijama, posebno sa kantonalnim i federalnim ministarstvima, te drugim javnim i civilnim subjektima koji će na bilo koji način učestvovati u pomaganju i brizi o porodicama koje se nađu u stanju socijalne potrebe, djeci, invalidnim, starim nemoćnim osobama, te svim drugim osobama koje nisu u mogućnosti da same zadovolje svoje osnovne životne potrebe.

Ne smijemo zaboraviti da se dobrobit zajednice odražava na dobrobit svih njezinih pojedinaca, tako da starajući se za cjelinu u stvari staramo se i za sebe.

Broj: 01-31-105/2021

Datum: 09.02.2021.g.

Direktor:

Osman Salkić dipl.scr.

